

האקדמיה הצעירה הישראלית

8

8 < האקדמיה הצעירה הישראלית

האקדמיה הצעירה הישראלית פועלת עצמאית, בגיבויה ובסיועה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, משלהי 2012. חברי וחברות האקדמיה הצעירה הם אנשי ונשות מדע מצטיינים מהשורה הראשונה בתחומם, המחויבים למעורבות

האקדמיה הצעירה הישראלית
الأكاديمية الشابة الإسرائيلية
THE ISRAEL YOUNG ACADEMY

ציבורית חברתית פעילה בנושאים הקשורים לענייניה של האקדמיה. החברות והחברים החדשים נבחרים על פי תקנון מוסכם, ובבחירתם מובאת בחשבון השאיפה לשמור על איזון דיסציפלינרי ועל ייצוג הולם של הקהילה המדעית בישראל, כפוף לעקרונ המצוינות כתנאי קובע. כהונת החברים והחברות היא לתקופה קצובה בת ארבע שנים.

האקדמיה הצעירה פועלת על פי שישה אשכולות פעילות: צעירים, מגוון, חברה ורוח, הנגשת מדע, קיימות ובין-תחומיות.

חברי האקדמיה הצעירה, מרס 2024

במהלך השנה מקיימת האקדמיה הצעירה מפגשים קבועים בהשתתפות חבריה.

במפגש הקיץ שהתקיים בחודש יולי 2023 נבחר ועד מנהל חדש לשנה הקרובה, ובו שלושה חברים וחברות מתחומי דעת שונים: פרופ' איתי הלוי (יו"ר), פרופ' יעל אלואיל ופרופ' רות שרץ-שובל.

בספטמבר 2023 התקיים **מפגש הסתיו** בקיבוץ צובה, שמטרתו הייתה לדון בפעילויותיה של האקדמיה הצעירה בשנה הקרובה. במפגש סקר נשיא האקדמיה פרופ' דוד הראל את פעילות האקדמיה הלאומית למדעים.

בחודש מרס התקיים מפגש החורף בבית האקדמיה בירושלים. במפגש נשאו חברי וחברות האקדמיה הצעירה **הרצאות מדעיות קצרות**, וכן נפגשו עם פרופ' פרץ לביא, יו"ר המולמו"פ, ודנו בענייני השעה. במפגש הוחלט על פעילות נוספת של האקדמיה הצעירה שתתמקד במדיניות מדע.

פעילויות בעקבות המלחמה

אירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה שבעקבותיהם השפיעו דרמטית על מערכת ההשכלה הגבוהה ועל קהילת החוקרים הצעירים, ולפיכך גם על כיווני פעילותה של האקדמיה הצעירה.

סטודנטים וחברי סגל גויסו למילואים, רבים אחרים פעילים במערך ההתנדבותי האזרחי, סטודנטים זרים עזבו את הארץ, ושנת הלימודים האקדמית נפתחה שלא במועדה. כמו כן שיתופי פעולה בין-לאומיים רבים מוקפאים, ונראה שנפתחה בעולם, ובייחוד במוסדות אקדמיים בחו"ל, חזית נוספת בדמות אנטישמיות, חרם אקדמי והלכי רוח אנטי-ישראליים. מצב זה הוביל להשתתפותם של חברי הוועד המנהל של האקדמיה הצעירה בכמה ועדות בכנסת לדיון באתגרי ההשכלה הגבוהה בתקופת המלחמה. כמו כן האקדמיה הצעירה הישראלית החליטה להוציא לפועל כמה יוזמות הקשורות למלחמה.

כינוס אקדמיה במלחמה

האקדמיה הצעירה, בשיתוף ועד ראשי האוניברסיטאות וארגון ScienceAbroad, קיימה בחודש נובמבר 2023 **מפגש מקוון** בין ראשי האקדמיה בישראל לבין הקהילה האקדמית הישראלית בארץ ובחו"ל. במפגש נידונו האתגרים הניצבים בפני חוקרים וחוקרות והיערכות המוסדות להתמודדות עימם. במפגש השתתפו נשיא האקדמיה הלאומית פרופ' הראל, יו"ר ות"ת פרופ' יוסי מקורי, נשיאי האוניברסיטאות ומאות חוקרים מהארץ

משתתפי כינוס "אקדמיה במלחמה"

ומהעולם. הובילו את הכינוס חברי הוועד המנהל של האקדמיה הצעירה והחברים פרופ' איילת אבן-עזרא ופרופ' רג'א ג'ריס.

כינוס "מדינה בשבר עמוק: איך יוצאים מזה?"

האקדמיה הצעירה קיימה בשיתוף האקדמיה הלאומית, בחודש ינואר, כינוס בשם **"מדינה בשבר עמוק: איך יוצאים מזה?"** השתתפו בו מיטב החוקרים ואנשי האקדמיה לצד אנשי ציבור וראשי מכוני מחקר בולטים, והם דנו בנושאים הקשורים לשיקום המדינה והאזור ביום שאחרי המלחמה. חברי הוועד המנהל הובילו את הכינוס מטעם האקדמיה הצעירה.

מימין: פרופ' יפעת ביטון, נשיאת המכללה האקדמית אחוה ויו"ר ועד ראשי המכללות המתוקצבות; פרופ' קרנית פלוג, האוניברסיטה העברית בירושלים, סגנית נשיא למחקר במכון הישראלי לדמוקרטיה ונגידת בנק ישראל לשעבר; פרופ' סלמאן זרקא, מנהל המרכז הרפואי זיו בצפת; פרופ' זהבה סולומון, אוניברסיטת תל אביב – במהלך הכינוס

סקר השפעות המלחמה על הסגל באוניברסיטאות

בסוף חודש ינואר פרסמה האקדמיה הצעירה, בשיתוף אפיק באקדמיה – פורום הפרופסוריות באוניברסיטאות, **סקר שמטרתו למפות את הקשיים** שעיימם מתמודדים חברות וחברי הסגל האקדמי הבכיר. על הסקר ענו 1015 חברות וחברי סגל. בעקבות פרסום הסקר התקיימו פגישות חשיבה עם נשיאי האוניברסיטאות, עם יו"ר ות"ת פרופ' יוסי מקורי וסמנכ"ל אסטרטגיה ובין-לאומיות בות"ת ד"ר נעמי בק ועם ד"ר אשר רגן מקרן יד הנדיב.

תוצאות הסקר מלמדות על תחושות של פגיעה ניכרת בחיי היומיום ובממדים השונים של העבודה האקדמית באוניברסיטאות וכן על פגיעה בקשרים האקדמיים הבין-לאומיים. נשים, חוקרות וחוקרים ללא קביעות ובדרגות נמוכות, בעלי משפחות שבהן ילדים קטנים וכן חברי סגל במדעי החברה והרוח דיווחו על פגיעות קשות מאלה שדיווחו חברי סגל אחרים.

חברי האקדמיה הצעירה אשר הובילו את הכנת הסקר וניתוחו הם פרופ' ארז בן-יוסף, פרופ' איתי הלוי, פרופ' מירי ימיני, פרופ' דניאל סודרי, פרופ' אסף שוורץ, פרופ' עדי שטרן ופרופ' רות שרץ-שובל.

פעילות משותפת עם גורמים בין-לאומיים

< סמוך לאירועי 7 באוקטובר, בחודש נובמבר 2023, נשלח מכתב מטעם הוועד המנהל של האקדמיה הצעירה לאקדמיות צעירות מקבילות בחו"ל, ובו קריאה לדיאלוג מבוסס-עובדות בקמפוסים וליצירת סביבה בטוחה לעמיתים ולסטודנטים ישראלים ופלסטינים כאחד. כמו כן קראה האקדמיה לעמיתותיה לנהל שיח מבוסס-עובדות ומושכל על אירועים אקטואליים לצד דחייה ברורה של תמיכה בארגוני טרור שלקחו בני ערובה ישראלים, פלסטינים ואזרחים אחרים, וכן לתמוך בשיתופי פעולה מחקריים עם חוקרים ישראלים ופלסטינים, במיוחד בנושאי מחקר רפואי, שיקום ויישוב סכסוכים.

פעילויות נוספות של האקדמיה הצעירה

מפגש לזוכות ולזוכי מענק ERC

ביוני 2023 קיימה האקדמיה הצעירה מפגש היכרות ודיון לזוכות ולזוכי מענק ERC - מענקי המחקר של האיחוד האירופי בתחומי מדעי החברה והרוח. המפגש נערך בבית האקדמיה בירושלים, בהשתתפות 18 זוכים וזוכות במענקים. מטרת המפגש הייתה לקיים דיון באפשרויות ובאתגרים השונים של ניהול מחקר בתחום מדעי הרוח והחברה במסגרת המענק. בין השאר היה דיון באתגרים המיוחדים שמציב מודל ה-ERC לחוקרות ולחוקרים במדעי הרוח והחברה, הייתה למידה מן הניסיון המצטבר של הזוכות והזוכים בעבר, ואופיינו מענקים משותפים שניתן לטפל בהם אגב שיתוף פעולה רבת-תחומי ורב-מוסדי. את המפגש הובילו פרופ' איריס אידלסון-שיין ופרופ' מירי ימיני.

הסדרה "מסתגלים לאקדמיה"

ממשתתפות המפגש "כישלונות מפוארים", חברות האקדמיה הצעירה בעבר ובהווה מימין: פרופ' בינה קליסקי, פרופ' מיכל בראשר סיגל, פרופ' רות שרץ-שוכל, פרופ' נעמה גבע' זטורסקי ופרופ' מיכל פלדמן

האקדמיה הצעירה המשיכה גם בשנה זו בקיום סדרת מפגשים מקוונים בשם "מסתגלים לאקדמיה", הפונה לסגל אקדמי בתחילת דרכו, ומטרתה להנגיש את הכלים ואת המידע הדרושים להשתלבות מוצלחת באקדמיה הישראלית. בכל אחד מהמפגשים השתתפו מאות חוקרים מכל תחומי הדעת.

ביוני 2023 התקיים מפגש בנושא "כישלונות מפוארים" במוזיאון הטבע שבאוניברסיטת תל אביב. את המפגש הובילו פרופ' איתי הלוי, פרופ' נעמה גבע' זטורסקי, פרופ' יוסי יובל, פרופ' מירי ימיני, פרופ' שחר קוטינסקי, פרופ' בינה קליסקי, פרופ' נעם שטרן-גינסור ופרופ' רות שרץ-שוכל.

בספטמבר 2023 התקיים מפגש בנושא "[מענקים תחרותיים: ERC Starting Grant](#)", שמטרתו הייתה הכנה להגשת בקשות למענקי ERC של האיחוד האירופי. במהלך המפגש שותפו תובנות וניתנו עצות להגשת הצעה מצטיינת למענק, ונערך פאנל מומחים, זוכי המענק, שענו על שאלות המשתתפים. את המפגש הובילו חברי הוועד המנהל, פרופ' מירי ימיני, פרופ' בינה קליסקי ופרופ' אסף שוורץ.

מפגש נוסף בסדרה התקיים בחודש ינואר, והוא התמקד בנושא "[תקשורת עם עמיתינו בעולם בעת המלחמה](#)". במפגש ציינו חוקרים כלים להתמודדות עם תוקפנות בזירה הבין-לאומית ולהעברת מסרים יעילה, להתייחסות למצב בכינוסים ולהתנהלות ברשתות החברתיות. את המפגש הובילו פרופ' איגור אוליצקי, פרופ' איתי הלוי, פרופ' מירי ימיני, פרופ' לטם פרייזון ופרופ' אסף שוורץ.

מפגש מסתגלים [בנושא בניית תיק מצטיין לקביעות](#) התקיים במאי ובמסגרתו הוסבר על תהליך הגשת התיק לקביעות וניתנו טיפים והמלצות מהרקטורים באוניברסיטאות ומחברי ובוגרי האקדמיה הצעירה. את המפגש הובילו פרופ' איגור אוליצקי, פרופ' נעמה גבע' זטורסקי, פרופ' איתי הלוי, פרופ' מירי ימיני, פרופ' שחר קוטינסקי ופרופ' אסף שוורץ.

אקדמיקס 5

ביולי 2023 התקיים במשכנות שאננים בירושלים הכינוס "אקדמיקס 5" בנושא אתגרי מדעי הרוח והחברה, בהשתתפות 15 חוקרות וחוקרים ממגוון מוסדות. מטרת הכינוסים היא קידום שיתופי פעולה בין-תחומיים, הרחבת קשרי המחקר והעבודה וגם מתן פינה שקטה לחוקרים לעבודתם.

משתתפי "אקדמיקס 5" במהלך הכינוס

קשר עם המועצה להשכלה גבוהה/ות"ת

בחודש מרס קיימה האקדמיה הצעירה פגישה עם הגב' חוה קליין אבישי, סמנכ"ל תכנון ומידע בות"ת, ועם ד"ר הילה בן טובים, ממונה בתחום סגל אקדמי ותפקות מחקר בות"ת. נושא הפגישה היה מודל התקצוב של מענקי מחקר של מדעני המשרדים, ובייחוד הקביעות בנוגע לקרנות תחרותיות. בפגישה השתתפו פרופ' איתי הלוי, פרופ' מירי ימיני ופרופ' אהרון סיגל.

בעקבות הפגישה התקיימה במאי 2024 סדנה לחברי האקדמיה הצעירה, בנושא מודל התקצוב.

כינוס בנושא המחקר החקלאי בישראל

בחודש מאי 2024 התקיים [כינוס של האקדמיה הצעירה בשיתוף האקדמיה הלאומית למדעים](#) ומכון וולקני, שמטרתו הייתה להציג את המחקר ואת הטכנולוגיה החקלאיים בישראל ואת חשיבותם המדעית-כלכלית-ביטחונית. הוועד המנהל היה אחראי לארגון הכינוס, ועימו פרופ' אבי צדוק ופרופ' אילון שני, בוגרי האקדמיה הצעירה, בשיתוף פרופ' ידן דודאי, יו"ר החטיבה למדעי הטבע של האקדמיה הלאומית.

סקר חוקרים וחוקרות צעירים

בחודשים יוני-יולי 2023 ערכה האקדמיה הצעירה סקר מקיף, שלישי מסוגו, בקרב חוקרות וחוקרים בראשית דרכם האקדמית בישראל. בסקר השתתפו 971 משיבים. הסקר עוסק בסוגיות רבות: השתלמות בתר־דוקטורט טרם קבלת המשרה, תהליכי קליטה, תמיכה מוסדית, גיוס תלמידי מחקר, מענקים, תמיכה מנהלית, תשתיות, הוראה, תהליכי קידום ועוד. מטרת הסקר הייתה לספק תמונת מצב מפורטת וייחודית בנוגע לחברי וחברות סגל בתחילת דרכם באקדמיה הישראלית, לתקף את המדיניות בנושא ולזהות נקודות חוזק ונקודות הטעונות שיפור.

אוכלוסיית המשיבים היא חברי סגל שנקלטו בעשר השנים האחרונות במוסדות האוניברסיטאיים בישראל. הדוח המסכם יופק במהלך שנת 2024, ולאחריו יקיים צוות המחקר פגישות עם הנהלות האוניברסיטאות, להצגת הממצאים הרלוונטיים לכל מוסד.

חברי האקדמיה הצעירה בהווה ובעבר אשר השתתפו בהכנת הסקר בתחילתו ובניתוחו הם יו"ר הוועד המנהל פרופ' איתי הלוי, פרופ' ג'ניפר אושר, פרופ' עופר אשכנזי, פרופ' ארז בן־יוסף, פרופ' יונת הוכברג, פרופ' יוסי יובל, פרופ' מירי ימיני, פרופ' בינה קליסקי, פרופ' אסף שוורץ ופרופ' רות שרץ־שובל.

השתתפות בוועדות בין־לאומיות

בעקבות פנייה של ות"ת מונו בחודש מרס שתי חברות אקדמיה צעירה לייצג את ישראל בוועדות בין־לאומיות של האיחוד האירופי. פרופ' מירי ימיני תכהן בוועדה בנושא Bring Science closer to Citizens, ופרופ' לטם פרי־חזן תכהן בוועדה בנושא Deepening the ERA through protecting Academic Freedom in Europe.

חברי וחברות האקדמיה הצעירה הישראלית

- ד"ר איילת אבן-עזרא, החוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- פרופ' יעקב אברמסון, המחלקה לאימונולוגיה, מכון ויצמן למדע
- פרופ' איגור אוליצקי, הפקולטה לביולוגיה, מכון ויצמן למדע
- פרופ' ג'ניפר אושר, המחלקה לפוליטיקה וממשל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
- פרופ' איריס אידלסון-שיין, המחלקה להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
- פרופ' יעל אלואיל, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' ענבל ארנון, המחלקה לפסיכולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- פרופ' ארז בן-יוסף, החוג לארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום, אוניברסיטת תל אביב
- פרופ' נעמה גבעזטורסקי, הפקולטה לרפואה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' רג'א ג'יריס, הפקולטה להנדסה, אוניברסיטת תל אביב
- ד"ר תאופיק דעאדלה, הפקולטה למדעי הרוח, האוניברסיטה העברית בירושלים
- פרופ' יונית הוכברג, מכון רקח לפיסיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- פרופ' איתי הלוי, המחלקה למדעי כדור הארץ וכוכבי הלכת, מכון ויצמן למדע
- פרופ' מירי ימיני, בית הספר לחינוך, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' דניאל סודרי, הפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' אהרון סיגל, החוג לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
- פרופ' לילך עמירב, הפקולטה לכימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' עופר פירסטנברג, הפקולטה לפיסיקה, מכון ויצמן למדע
- פרופ' לטם פרי-חזן, הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה
- פרופ' שחר קוטינסקי, הפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' נתן קלר, המחלקה למתמטיקה, אוניברסיטת בר-אילן
- פרופ' עדו קמינר, הפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' עודד רכבי, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת תל אביב
- פרופ' אסף שוורץ, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
- פרופ' עדי שטרן, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת תל אביב
- פרופ' נעם שטרן-גינסור, המחלקה לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע
- פרופ' מני שלום, המחלקה לכימיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
- פרופ' רות שרץ-שובל, המחלקה למדעים ביומולקולריים, מכון ויצמן למדע

לאתר האקדמיה הצעירה הישראלית <

" THE PURSUIT OF KNOWLEDGE
ITS OWN SAKE, AN ALMOST
LOVE OF JUSTICE AND DESIRE
PERSONAL INDEPENDENCE THE
THE FEATURES OF THE JEWISH
TRADITION WHICH MADE ME THANK
STARS THAT I BELONG TO IT" (1937)

אני אולי לא אהיה
אדם מיוחד
אך אני אולי אהיה
אדם חכם